

Årsmelding 2017

Innhold

Leder.....	2
Publikasjoner.....	4
Ekstern aktivitet	8
Styrets beretning.....	18
Regnskap	26
Ansatte	35

Ruralis – en slipt, men ikke ferdigslipt diamant

Det er de siste årene arbeidet målrettet med en selvstendighets- og vekststrategi for å bygge kunnskap og nye prosjekter i en helhetlig verdikjede på tvers av forskning, utvikling og innovasjon i et stadig tettere samarbeid med offentlige og private organisasjoner. I 2017 overoppfyller Ruralis alle Forskningsrådets minstekrav på størrelse, publisering, prosjektfordeling og nasjonale oppdragsinntekter for å tilfredsstille basisfinansieringsordningen. En viktig milepæl er nådd. Men utviklingen av Ruralis må fortsette.

Den internasjonale satsingen er viktig for utviklingen av Ruralis. Vi kan glede oss over enda en ny deltakelse i et Horisont 2020-prosjekt i 2017 (LIAISON). Selv om EU-prosjektene ikke styrker økonomien ved instituttet, er det en særdeles viktig satsing for å videreutvikle internasjonale relasjoner, få tilgang til ny internasjonal kunnskap og styrke framtidig internasjonal og nasjonal posisjonering av Ruralis.

For ytterligere å styrke grunnlaget for en videreutvikling av Ruralis, ble det i 2017 iverksatt tre viktige nye strategiske grep; nytt navn, ny logo og et «distriktskontor» i Karl Johans gate 41A i Oslo. Fra opprettelsen i 1982 har instituttet utviklet seg fra å være et bygdesosiologisk senter til å bli et selvstendig tverrfaglig forskningsinstitutt for rural kunnskapsproduksjon på et bredere grunnlag enn det de fleste forbinder med ordet bygd. Fra å ha en logo av bare grønt og gult, fikk vi en ny logo som også tar inn det blå; himmel og luft, hav og ferskvann. For et kunstnerisk øye kan en også forestille seg et opplyst og iderikt menneske som strekker ut sine hender og gir eller mottar ny kunnskap. Oslo-etableringen er hovedsakelig begrunnet i å styrke nærvær og relasjoner med representanter for de nasjonale organisasjonene og myndighetene, men også for å ha mulighet til å rekruttere spisskompetanse innen forskning og utredning til Oslo-kontoret.

Ruralis er et forholdsvis lite og spesialisert forskningsinstitutt som kombinerer naturvitenskapelig og teknologisk kompetanse med tverrfaglig samfunnsforståelse. Det strategiske samarbeidet med Primærnæringsinstituttene og NMBU på den naturvitenskapelige siden, og NTNU og SINTEF på den teknologiske og samfunnsmessige siden, vil fortsatt være svært viktig for instituttets rekruttering, kompetanseutvikling, vekst og egenart.

For å sikre framtidig vekst og utvikling i hele Norge, må vi i større grad enn hittil evne å kombinere ressurser og ny kunnskap innen biologi, teknologi, mineraler, klimatilpassing og politikk i samspill med enkeltmennesker, næringsaktører og det offentlige lokalt, regionalt og nasjonalt.

Tverrfaglig samfunnsutvikling blir stadig viktigere.
Det er behov for et enda større og sterkere Ruralis.

Ruralis-diamanten er slipt, men den kan fortsatt slipes bedre for å skinne større og viktigere i samfunnet og samfunnsdebatten.

Harald A. Lein, direktør

Publikasjoner

1. Bøker

Miele, Mara, Higgins Vaughan, Hilde Bjørkhaug and Monica Truninger: Transforming the Rural. Global Processes and Local Futures. Emerald Group Publishing Limited 2017. Research in Rural Sociology and Development

2. Artikler i vitenskapelige tidsskrift med vurderingsordning

Becuț, Anda Georgiana og Egil Petter Stræte: Introduction Contemporary food practices. Spaces of food production and consumption. International Review of Social Research 2017 7(2): 69-70

Bjørkhaug, Hilde og Karlheinz Knickel: Rethinking the links between farm modernisation, rural development and resilience. Journal of rural studies. Guest editor Special Issue

Brobakk, Jostein Tapper: Klima for endring? Norske bønders holdninger til klimaendring og ny klimapolitikk. Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift 2017. 33.(3-4): 272-291

Flemsæter, Frode, Hilde Bjørkhaug og Jostein Tapper Brobakk: Farmers as climate citizens. Journal of Environmental Planning and Management 2017

Follo, Gro Irene, Gun Lindestav, Alice Ludvig, Lede Vilkriste, Teppo Hujala, Heimo Karppinen, Francois Didot og Diana Mizaraite: Gender in European forest ownership and management: reflections on women as «New forest owners». Scandinavian Journal of Forest Research 2017

Forbord, Magnar og Jostein Vik: Food, farmers, and the future: Investigating prospects of increased food production within a national context. Land Use Policy. 67: 546-557

Hansen, Lillian og Hilde Bjørkhaug: Visions and Expectations for the Norwegian Bioeconomy. Sustainability 2017, 9(3)

Hoffman, Matthew: The Role of Public Land Use Planning in Facilitating Conservation on Private Land. Natural Areas Journal 37(4):556-563

Klerkx, Laurens, Egil Petter Stræte, Gunn-Turid Kvam, Eystein Ystad og Renate Marie Butli Hårstad: Achieving best-fit configurations through advisory subsystems in AKIS: case studies of advisory service provisioning for diverse types of farmers in Norway. *The Journal of Agricultural Education and Extension* 2017; 23.(3) s. 213-229

Klimek, Björn og Hilde Bjørkhaug: Norwegian Agro-Food Attracting Private Equity Capital; Varieties of Capitalism – Varieties of Financialisation?. *Sociologia Ruralis* 2017; 57(2): 171-190

Kvam, Gunn-Turid, Hilde Bjørkhaug og Ann-Charlott Pedersen: How relationships can influence an organic firm's network identity. *European Planning Studies* 2017; 25(7): 1147-1165

Münchausen, Susanne von, Anna Maria Häring, Gunn-Turid Kvam og Karlheinz Knickel: It's Not Always about Growth! Development Dynamics and Management in Food Businesses and Chains. *International Journal of Sociology of Agriculture and Food* 24(1): 37-55

Otte, Pia Piroshka og Jostein Vik: Biochar systems: Developing a socio-technical system framework for biochar production in Norway. *Technology in society*. 51 (2017): 34-45

Stræte, Egil Petter, Jostein Vik og Bjørn Gunnar Hansen: The Social Robot: A Study of the Social and Political Aspects of Automatic Milking Systems. *Proceedings in Food System Dynamics* 2017: 220-233

Vik, Jostein og Gunn-Turid Kvam: Trading Growth – A Study of the Governance of Norwegian Whey Protein Concentrate Exports. *Proceedings in Food System Dynamics* 2017 s. 145-154

Governance and growth – A case study of Norwegian whey protein concentrate exports. *International Journal on Food System Dynamics* 8(4): 336-346

Vik, Jostein og Egil Petter Stræte: Embedded competence: A study of farmers' relation to competence and knowledge. *Proceedings in Food System Dynamics* 2017 s. 392-403

Wehn, Sølvi og Katrina Rønningen: Prosjekt ENKALL: Tilpasset skjøtsel av verdifulle slåtteeenger. *Blyttia: Norsk botanisk forenings tidsskrift* 75(4): 209-216

3. Artikler i bøker, konferanserapporter/eksterne rapporter, fagblad

Bjørkhaug, Hilde, Jostein Vik og Carol Richards: The chicken game-Organization and integration in the Norwegian agri-food sector. *Research in Rural Sociology and Development* 2017; Volum 24. s. 45-69

Haugen, Marit S. og Berit Brandth: Gender Identities and Divorce among Farmers in Norway. I Bock, Bettina B. og Sally Shortall (red.) *Gender and Rural Globalization – International Perspectives on Gender and Rural Development*. CABI Publishing

Stræte, Egil Petter: Quality as a competitive advantage for the rural food industry. I Lindgreen, Adam, Martin K. Hingley, Robert J. Angell, Juliet Memery and Joelle Vanhamme(red.): *A Stakeholder Approach to Managing Food. Local, National, and Global Issues*. Routledge. s. 241-255

4. Rapporter i egne serier

Almaas, Henrik Eli: Investeringer i landbruket. En evaluering av de fylkesvise bygdeutviklingsmidlenes effekt og måloppnåelse. R 5/17

Eidem, Bjørn: Matsikkerhet og internasjonale markeder. R 8/17

Follo, Gro: Skogeierrettet oppsøkende virksomhet i kystskogfylkene – en dokumentstudie. R 6/17

Fretheim, Rebekka Louise Armstrong: Norske tindevegleiarar som aktørar i utviklinga av det naturbaserte reiselivet. R 4/17

Frisvoll, Svein, Arild Gjertsen, Maja Farstad og Rita M. Sivertsvik: Evaluering av styring og ledelse i Værnesregionen. Hvordan organisere styring og ledelse i vertskommunesamarbeid? R 2/17

Heggem, Reidun, Anne Margrethe (Maggi) Brigham og Alexander Zahl-Thanem: Overvekt blant bygdebarn – årsaker og forebygging. En forprosjektrapport. R 7/17

Kampevoll, Fredrik: Hvilke trekk ved rurale norske kommuner påvirker andelen ikke-vestlige innvandrere? R 3/17

Sønvisen, Signe Annie, Jahn Petter Johnsen og Jostein Vik: Mellom nettverk og marked II: Om fiskerirekruttering og sysselsettingssystemer i fiske. R 1/17

Thanem, Alexander, Farstad, Maja og Marit S.Haugen: Innvandrere og integrering i bygd og by. Komparative analyser mellom rurale og urbane kommuner. Notat 1/2017

Thanem, Alexander: Befolkningens syn på utviklingen i distriktene. Komparative analyser av befolkningen i rurale og urbane kommuner. Notat 2/2017

Vik, Jostein, Alexander Zahl-Thanem og Henrik Eli Almaas: Virksomme virkemidler? En analyse av budsjettstøtte og oppnåelse av politiske mål for jordbruket. R 9/17

5. Rapporter i eksterne serier

Flø, Bjørn Egil og Jostein Vik: Scenarier for norsk landbruksproduksjon. En snål rapport, et tverrfaglig eksperiment, og et diskusjonsgrunnlag. Ås: NIBIO. Rapport 3/2017

Forbord, Magnar, Jannike Falk-Andersson, Jan Åge Riseth og Birger Vennesland: Current industrial uses of biological resources and products in Norway. A cross-sectoral view on the bio economy. Report 12/2017. Tromsø: Norut

Gjertsen, Arild, Svein Frisvoll, Jostein Tapper Brobakk, Annelin Gustavsen, Bjarne Lindeløv og Rita Sivertsvik: Innbyggermedvirkning i kommunereformen. Erfaringer med bruk av folkeavstemninger og spørreundersøkelser. Bodø: Nordlandsforskning Rapport 9/2017

Gundersen, Vegard, Olav Strand, Frode Flemsæter, Ingrid Nerhoel, Alexander Thanem og Line Camilla Wold: Kunnskapsgrunnlag om ulike scenarier for Snøheimvegen. Effekter på villrein, ferdsel og lokalsamfunn etter åtte års forskning. Trondheim: Norsk institutt for naturforskning. Rapport 1313/2017

Otte, Pia, Benjamin Sovacool og Fabiani Appavou: Distributed Renewable Energy for Energy Access (kapitel 3): Global Status Report (Paris: REN21 Secretariat). ISBN 978-3-9818107-6-9

Wehn, Sølvi, Line Johansen, Knut Hovstad, Katrina Rønningen og Rob J.F. Burton: Tilpasset skjøtsel av verdifulle slåttemarkar basert på brukererfaringer og tradisjonell og forskningsbasert kunnskap – ENKALL. Ås: NIBIO Rapport 3 (149)

6. Annet

Bjørkhaug, Hilde og Alexander Zahl-Thanem: Andelen kvinnebønder øker. Faktaark 4/17

Follo, Gro: Kan mørke og stillhet være en turistopplevelse? Blogg på forskning.no 10.10.17

Hårstad, Renate Marie Butli og Egil Petter Stræte: Melkerobotbønder mer tilfreds med HMS, ferie og fritid. Faktaark 7/17

Otte, Pia, Lars Henrik Ståhl og Ricardo Bernardo: “The village of the yellow tire” (dokumentar om soltørking av frukt i Mosambik), november 2017

Rønningen, Katrina og Sølvi Wehn: Engkall – Samarbeidsprosjekt NIBIO og Bygdeforskning. Faktaark 3/17

Stræte, Egil Petter og Alexander Zahl-Thanem: Nabobønder er viktigste kunnskapskilde. Faktaark 5/17

Behov for bedre faglig oppdatering hos bønder. Faktaark 6/17

Thomassen, Maria Kollberg, Adam O’Toole, Erik Joner, Roman Tschentscher, Pia Otte, Jostein Brobakk, Jostein Brobakk, Jostein Vik, Svein Horn, Lars Vik og Trond Halvorsen: Utvikling og implementering av biokull som klimatiltak i Norge. SINTEF prosjektnotat, 31.08.17

Vik, Jostein og Alexander Zahl-Thanem: Stabil bruk av utenlandsk arbeidskraft i norsk landbruk. Faktaark 1/17

Vik, Jostein, Hilde Bjørkhaug og Alexander Zahl-Thanem: En større andel av bøndene har hatt positiv økonomisk utvikling på sine bruk. Faktaark 2/17

Ekstern aktivitet

1. Paper/poster presentasjoner

Bjørkhaug, Hilde, Ingrid Agathe Bay-Larsen, Maiken Bjørkan, Camilla Risvoll og Bjørn Vidar Vangelsten: Upscaling algae cultivation in Norway – identifying challenges and opportunities. Hopefulness – The 13th Nordic Environmental Social Science Conference. Tampere, Finland, 06.-08.06.17

Bjørkhaug, Hilde, Katrina Rønningen og Heidi Vinge: The ontology of land use discourses in Norway. XXVII European Society for Rural Sociology Conference. Krakow, Polen, 24.-27.07.17

Bjørkhaug, Hilde og Heidi Vinge: Discourses on farmland management and protection. Saving land for future generations or optimize present societal needs? NTNU Sustainability Science Conference. Trondheim, 18.-20.10.17

Brigham, Anne Margrethe (Maggi): Small Farms; Big Hunger? Rural – Urban Contradictions in Low- and Middle-Income Countries. ECPR Joint Sessions Workshop “Configurational Thinking in Political Science: Theory, Methodology, and Empirical Application”. Nottingham, England, 25.-30.04.17

Brobakk, Jostein: Understanding policy barriers for a bioeconomic transition: Institutional settings and stakeholder positions. Presentation at American Association of Geographers Conference. Boston, USA, 05.-09.04.17

Farstad, Maja og Pia Otte: What makes the bioeconomy attractive for the general public in Norway? The importance of perceived consumer benefits from naturalness over global environmental concerns. Hopefulness – Nordic Environmental Social Science Conference. Tampere, Finland, 06.-08.06.17

Farstad, Maja, Egil Petter Stræte og Heidi Vinge: Resistance against effective solutions – and consequently limited scope for significant change towards a low-carbon transition within the beef/dairy supply chain. Hopefulness – Nordic Environmental Social Science Conference. Tampere, Finland, 06.-08.06.17

Flemsæter, Frode: Mare Nullius? The moral seascapes of marine bioprospecting. A discourse analysis. NTNU Sustainability Science Conference. Trondheim, 18.-20.10.17

Forbord, Magnar: Utviklingen i fôr- og matproduksjon. Presentasjon. NIBIO. Sluttkonferanse Agropro. Oslo, 21.- 22.06.17

Produksjonsutviklingen i norsk jordbruk. Poster. NIBIO. Sluttkonferanse Agropro. Oslo, 21.- 22.06.17

Forbord, Magnar og Kreg Lindberg: Nature based tourism, local connections and resilience. 26th Nordic Symposium of Tourism and Hospitality Research. Falun, Sverige, 04.-06.10.17

Hansen, Bjørn Gunnar, Gunn-Turid Kvam og Egil Petter Stræte: Case study: What characterizes a successful advisor visit? Paper presented at ESEE. Chania, Hellas, 04.-07.07.17. Proceedings

Hansen, Lillian: Conflicting interests and expectations in the Norwegian Bioeconomy. HopefulNESS – Nordic Environmental Social Science Conference, Tampere, Finland, 06.-08.06.17

Hansen, Lillian og Magnar Forbord: Empowerment and leadership in socio-technical transitions: The case of shifting to biogas in public transportation in the Trondheim region. IST – International Sustainability Transitions. Gøteborg, Sverige, 18.-21.06.17

Hansen, Lillian: Empowerment and change in socio-technical transitions: The case of sustainable salmon feed development in Norway. NTNU Sustainability Science Conference. Trondheim, 18.-20.10.17

Hårstad, Renate Marie Butli: Partiene og landbrukspolitikken. Sluttseminar AGROPRO: Agronomi for økt matproduksjon. Oslo, 21.-22.06.17

Knutas, Agneta og Mariann Villa: School and local community – policy, power, values. Small communities and the future of local schools. Litteraturhuset Oslo, Norge, 02.02.17

Kvam, Gunn Turid og Jostein Vik: Trading growth – A study of the governance of Norwegian whey protein concentrate exports, IGLS-Forum. Innsbruck, Østerrike, 13.-17.02.17

Kvam, Gunn-Turid, Bjørn Gunnar Hansen og Egil Petter Stræte: Problem formulation, problem characteristics and a need for competence – case studies of advisory services in Norway. Paper presented at ESEE. Chania, Hellas, 04.-07.07.17

Logstein, Brit, Maja Farstad og Marit S. Haugen: Farm based day care activities for people with dementia, in Norway. Opportunities and challenges for farmers as service providers. XXVII European Society for Rural Sociology Congress. Krakow, Polen, 24.-27.07.17

McKee, Annie, Heidi Vinge, Hilde Bjørkhaug og Reidar Almås: The Promised Land: Scottish land reform – why look to Norway? XXVII European Society for Rural Sociology Conference. Krakow, Polen, 24.-27.07.17

Otte, Pia, Katrina Rønningen og Espen Moe: The contested image of wind energy– Investigating the sustainability potential of Europe’s largest onshore wind power project in Central Norway. Energy Impacts konferanse. Bergen, 28.-02.03.17

Rønningen, Katrina, Arild Blekesaune, Marit Haugen, Alexander Thanem og Robert Burton: Grazing Resources, Carnivores and Local Communities. Oppstartskonferanse SU-Fakultetet NTNU. Trondheim, 16.03.17

Rønningen, Katrina: Agricultural land use scenarios – consequences for landscape and production. Presentation of results Agrispace workshop. Obergurgl, Østerrike, 01.-02.06.17

Local Communities – LOCAL CARNIVORE. International Symposium on Society and Resource Management. Universitetet i Umeå, Sverige, 19.-22.06.17

Stræte, Egil Petter, Bjørn Gunnar Hansen og Gunn-Turid Kvam: Images and metaphors as tools in communication between advisors and farmers. Paper presented at ESEE, Chania, Hellas, 04.-07.07.17. Proceedings

Stræte, Egil Petter, Jostein Vik og Bjørn Gunnar Hansen: The social robot: A study of social aspects of milking robots in dairy farming. IGLS-Forum, Innsbruck, Østerrike, 13-17.02.17

Vik, Jostein: Produksjonsplaner, drivkrefter og begrensinger. Paper til Agropros sluttseminar. Oslo, 21.- 22.06.17

Scenarier for norsk matproduksjon. Paper til Agropros sluttseminar. Oslo, 21. -22.06.17

Vik, Jostein og Egil Petter Stræte: Embedded competence: A study of farmers' relation to competence and knowledge. IGLS-Forum. Innsbruck, Østerrike, 13-17.02.17

Vik, Jostein og Gunn-Turid Kvam: Global value chains and middle-men. A comparative case-study of Norwegian agricultural export. Paper to the 3rd project workshop for "Traders in the food value chain: Firm size and international food distribution", Oslo, 25.-26.09.17

2. Foredrag, formidling, møteinnledninger

Almås, Reidar: Berekraftig landbruk og levande bygder i eit barnebarnerperspektiv. Namdal Seniorforum i samarbeid med Grong Bygdekvinnelag. Grong frivillighetssentral, 12.01.17

Søkelys på globaliseringsprosessar i Frøya og Midtre Gauldal. Innlegg på lanseringskonferanse for boka Lokalsamfunn. Dragvoll, 23.01.17

Framtida mi som gardbrukar – muligheter for utvikling og mangfold. Kløverstukveld, Surnadal, 23.01.17

Utviklinga i norsk landbruk og det norske støtteapparatet rundt bonden. Landbruk 21 sin konferanse om etablering av Nasjonalt fagkompetansesenter forlandbrukshelse. Stjørdal, 07.02.17

Er det ei framtid for gris i Trøndelag? Årsmøte i NORSVIN Trøndelag, Mære, 14.02.17

Kva Sverige kan lære av Norge om landbruks- og distriktpolitikk? Landsbygdskonferans Østersund, 07.06.17

Gode rammevilkår for bygder som skaper seg sjølv. Folkemøte, Frösön, Østersund, 07.06.17

Passiv skogeigar eller aktiv og klimasmart verdiskapar. Konferansen «Gull og grønne skoger», Øya vgs, Kvål, 22.09.17

Korleis har regionalpolitikken fungert i Norge? Verkemeiddel, effektar og sosial utvikling på landsbygda. Landsbygdskonferansen Höga Kuste, Sollefteå, 29.09.17

Korleis fyller opp den distriktpolitiske verktøykassa og kva kan vi lære av Sverige? Innlegg på folkemøte, Lierne, 01.11.17

Bjørkhaug, Hilde: Hvordan fremme overgangen til en «smart» bioøkonomi? innlegg på Broen til fremtiden 2017. Oslo, 16.02.17

Flemsæter, Frode: To historier om Dovrefjell, Foredrag, Jubileumskonferanse, Norsk villreinsenter, Hjerkin, 18.09.17

Horisont Snøhetta, Om tverrfaglighet og brukerrelevans, Årsmøte i Fjellforsk-nettverket. Trondheim, 26.04.17

Forbord, Magnar: Bioeconomy in Norway – development and prospects. Seminar, Centre for Sustainability. University of Otago, New Zealand, 09.02.17

Utvikling av bioøkonomi i Midt-Norden – noen momenter. Bærekraftsarena / Landbruk21. Sparebank1 Midt-Norge, Trondheim, 16.08.17

Biotour WP4—Interviews with actors. Biotour reference group meeting. TØI, Oslo, 28.09.17

Naturbasert turisme, resiliens og noen refleksjoner i forhold til Trysil. BIOTOUR åpent dialogseminar. Trysil, 25.10.17

Forbord, Magnar og Hilde Bjørkhaug: Landbruk, politikk og romlig utvikling – en sammenligning av New Zealand, Østerrike og Norge. Brukersamling Agrispace. Oslo, 16.03.17

Forbord, Magnar, Hugh Campbell and Markus Schermer: Spatial strategies in agriculture – a comparative study of policy in New Zealand, Austria and Norway. Workshop Agrispace. Innsbruck, 31.05.17

Frisvoll, Svein: Sentraliseringsspøkelse. Distriktskommuner: muligheter eller problem i et Norge i endring? Innledning samtale om kommunereformen, Litteraturhuset i Trondheim, 09.11.17

Hva skjer i bygdene våre? Foredrag på Kommunal- og moderniseringsdepartementet sitt nettverksseminar for planleggere. Oslo, 06.12.17

Frisvoll, Svein og Reidar Almås: Bygd og distrikt i Norge. Foredrag for MidtNordenkomiteen på deres møte om ny strategi for MidtNordenkomiteens arbeid. Stiklestad, 07.12.17

Hansen, Lillian: Hva er bioøkonomi, og hva er mulighetene og barrierene for å fremme den? Innleder på arbeidsverkstad med Rogaland fylkeskommune. Utstein Kloster Hotell, Mosterøy, 05.10.17

Haugen, Marit S. og Alexander Zahl- Thanem: Kort presentasjon av Hedmarksundersøkelsen. Oppstartsseminar Beiteressurs, rovdyr og lokalsamfunn. Kringler gård, 29.-30.08.17

Haugen, Marit S. og Brit Logstein: Tilbyderne av demensomsorg på gård. Utfordringer og muligheter. Kringler gård, 02.11.17

Kvam, Gunn-Turid: Mentorordningen Ung bonde, spørsmål og foreløpige anbefalinger. Felleskjøpet Lillestrøm, 29.03.17

Kornpilot i Felleskjøpet: Betre oppfølging av kornbønder – økt avling og bedre økonomi. Møte med Felleskjøpet, 28.04.17

Prosjektet Kompetent bonde, Presentasjon for styret i Nord-Trøndelag Bondelag, 07.06.17

Competent Farmer – some results. Prosjektmøte i Sveits, 03.10.17

Logstein, Brit: Faglig påfyll om bønder og psykisk helse. Arbeidsmøte om psykisk helse i landbruket. Arrangert av Norges bondelang, 22.06.17

Hva sier kommunene om samarbeid med tilbyder? Foreløpige funn. Prosjektmøte på Kringler gård, 02.11.17

Otte, Pia: Biokull=Klimagull?. Forskningsdag Mære landbruksskole, 27.09.17

Rønningen, Katrina og Anne Kjersti Bakken: Scenarier for økt differensiert geografisk utvikling –2030. Møte med Forskningsrådet Trondheim, 27.01.17

Agricultural land use scenarios – consequences for landscape and production. Workshop Austria, Obergurgl, 01.06.17

Rønningen, Katrina og Frode Flemsæter: Arealpress i reindriftsområder – ha, få og skape rett i endra landskap. Reindriften i et 100-årsperspektiv –veien videre? Tråante 2017. Arr: Landbruksdirektoratet – Norske Reindriftssamers Riksforbund, Scandic Lerkendal, 07.02.17

Rønningen, Katrina: Konflikter i utmark? Om arealkonkurrans og planlegging for manges bevegelige bruk. Arealkonferansen 2017 –Nordland i omstilling. Bodø, 28.-29.12.17. Arr. Fylkesmannen i Nordland

How, legislatively and practically, does Norway manage predators and other protected species? Presentation to Scottish NFU CRR 24. Dragvoll, 24.10.17

Fjellforskninga ved Bygdeforskning. Årsmøte i Fjellforsk-nettverket. Trondheim, 26.04.17

Presentasjon av Norsk senter for bygdeforskning Bedriftsdag NTNU Dragvoll, 15.03.17

Presentasjon av Bygdeforsknings miljørelaterte forskning. Møte med Miljødirektoratet. Dragvoll, 25.04.17

Rønningen, Katrina, Svein Frisvoll og Reidar Almås: Landsbygds- og distriktspolitikk som virker? Se til Norge – men skynda på! Länsföräkringsbolagens konferanse. Stockholm, 25.01.17

Rønningen, Katrina: Beiteressurs, Rovdyr og Lokalsamfunn. Presentasjon for Norsk Bonde- og Småbrukarlag årsmøte. Gardermoen, 03.22.17

Beiteressurser, rovdyr og lokalsamfunn. Om prosjektet, noen foreløbige funn og påpekninger. Innlegg Beiteseminar med rovviltfokus. Hotell Opera, Oslo, 30.11.-01.12.17. Arr: Norsk Sau og Geit, Norges Bondelag og Norges bonde- og småbrukarlag

Stræte, Egil Petter: Attraktiv næring for kompetente mennesker. Tenkeloft trøndersk landbruk, Inderøy, 19.04.17

Studie av ammekurådgiving hos Nortura. Team storfe, Nortura. Trondheim, 31.05.17

Om bønder, kompetanse og rådgiving: Hvordan nå fram til bonden? Røroskonferansen, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, 18.10.17

3. Kronikker og debattinnlegg

Almås, Reidar: Sauebondens skrekk. Faglig snakka, Nationen, 28.06.17

Ulvens herjingar og sauebondens helse. Nationen, 11.07.17

Vi må sjå til svenskane i distriktspolitikken. Aftenposten, 25.11.17

Bjørkhaug, Hilde: Jordvern som samfunnsinteresse. Faglig snakka, Nationen, 29.03.17

Brobakk, Jostein: Klimapolitikk og landbruk. Faglig snakka, Nationen, 26.07.17

Flemsæter, Frode og Svein Frisvoll: Hvem eier den blå åkeren? Adresseavisen, 07.12.17

Flemsæter, Frode: Med rettetast og viskelær i landskapet. Nationen, 20.09.17

Forbord, Magnar: Den naturbaserte turismen. Faglig snakka, Nationen, 26.04.17

Forbord, Magnar, Lillian Hansen og Hilde Bjørkhaug: Kan bioøkonomien redde verden? Adresseavisen, 12.01.17

Forbord, Magnar og Jostein Vik: Utviklingen i matproduksjonen. Bondebladet, 04.05.17

Frisvoll, Svein: Snubletrådar i kommunereforma. Faglig Snakka, Nationen, 13.12.17

Frisvoll, Svein, Jostein Tapper Brobakk og Arild Gjertsen: Samme spørsmål, ulikt svar. Dagens næringsliv, 18.12.17

Hårstad, Renate Marie Butli: Farvel til økt matproduksjon? Nationen, 02.09.17

Skog, Kristine Lien og Heidi Vinge: Skam og mørketall om opsjonsavtaler. Nationen, 01.12.17

Strand, Geir-Harald, Camilla Risvoll, Katrina Rønningen og Inge Hansen: Mangfold i rovdryrforskningen. Nationen, 08.08.17

Stræte, Egil Petter: Kunnskap i våronnas tid. Faglig snakka, Nationen, 31.05.17

Vik, Jostein: Kommuner og autonomi. Faglig snakka, Nationen, 15.11.17

Vik, Jostein og Alexander Thanem: Jordbrukspolitikk på bakken. Nationen, 22.03.17

4. Undervisnings-, veilednings og sensorarbeid

Almås, Reidar: Bivegleiar Brit Logstein og Heidi Vinge. PhD ved NTNU

Bjørkhaug, Hilde: Biveileder Bjørn Klimek, PhD UiO (disputert 2017), Kristine Lien Skog, PhD NMBU, Heidi Vinge, PhD NTNU. Opponent sluttseminar PhD NMBU, Sensur ISS, NTNU. Forelesning på masterkurs RFEL 3082: Sustainable Management of Ecosystem services, NTNU, høst 2017

Flemsæter, Frode: Fagansvarlig, forelesninger, veiledning, sensur, Geog2001 Mennesket endrer landskapet, vår 2017

Fagansvarlig, forelesninger, veiledning, sensur, Geog2001 Mennesket endrer landskapet, vår 2017

Forelesninger på masterkurs Geog3525, Landscape planning and management, NTNU, høst 2017

Forelesninger på Geog1000, Menneske og sted, NTNU, høst 2017

Forelesninger på masterkurs RFEL 3082: Sustainable Management of Ecosystem services, NTNU, høst 2017

Veileder, masteroppgave, Tove de Lange Sødal, Geografi, NTNU

Veileder, masteroppgave, Johanna Marie Lien, Geografi, NTNU

Follo, Gro: Forelesning på masterkurs SOS3007, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU, oktober 2017

Forbord, Magnar: Forelesning om mat og reiseliv på masterkurs REIS300 i Naturbasert reiseliv, NMBU, 24.10.17

Biveileder Gunn Evy Auestad, masteroppgave i Naturbasert reiseliv, NMBU

Sensor masteroppgaver i Naturbasert reiseliv, NMBU

Frisvoll, Svein: *Grenser: materielle & immaterielle. Gamle og nye.* Gjesteforelesning på GEOG2001. Geografisk institutt, NTNU, Trondheim, 19.09.17

Mennesker, steder og flytting. Gjesteforelesning på GEOG1000. Geografisk institutt, NTNU, Trondheim, 19.09.17

Sensor masteroppgave i geografi. Geografisk Institutt, NTNU, Juni 2017

Sensor masteroppgave i entreprenørskap. Geografisk institutt, NTNU, Juni 2017

Sensor masteroppgave i entreprenørskap. Geografisk institutt, NTNU, Juni 2017

Sensor MOK101 Marknad og Samfunn. Høgskolen i Volda, desember 2017

Hansen, Lillian: Sensor i SOS1002 – Samfunnsvitenskapelig forskningsmetode, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU, desember 2017

Haugen, Marit S.: Ekstern sensor, masteroppgaver, Geografisk institutt og Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU

Kvam, Gunn-Turid: Foreleser, veileder og sensor i faget TIØ4345, Management of Business Relationships and Networks ved IØT, NTNU

Veileder for Oda Svingen Lunnan i masteroppgave i samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo

Rønningen, Katrina: The return of large carnivores to cultural landscapes – some human-wildlife dimensions, policies and management. Guest lecture NTNU. RFEL3081 Natural Resource Management Programme, 29.09.17

Biveileder Maria B. Underdal, NMBU

Vik, Jostein: Forelesning: Evaluering av landbrukspolitikk og landbrukspolitiske virkemidler, i Faget Policyanalyse, NTNU, Høst 2017

Veileder for Henrik Eli Almaas, Master i Statsvitenskap

Veileder for Åslaug Bjerke, Master i statsvitenskap

Forelesning: EUs rurale og regionale dimensjon, Høgskolen Kristiania, 04.- 21.04.17

Vinge, Heidi: Forelesning om byvekst og jordvern på bachelorkurs GEOG 2001, Institutt for geografi, NTNU, april 2017

Sensor i SOS1016 – Sosiologi og samfunn, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU, desember 2017

Sensor masteroppgaver i By- og regionplanlegging, Fakultet for landskap og samfunn, NMBU, juni 2017

5. Utvalgsarbeid, verv

Almås, Reidar: Styremedlem Nasjonalparken næringshage, Oppdal.

Bjørkhaug, Hilde: Medlem i Executive Comitee, RC40 i International Sociology Assosiation. Styreleder KUN, Kompetansesenter for likestilling. Medlem i styre i Norsk institutt for naturforskning NINA

Frisvoll, Svein: Styreleder. Geografisk institutts instituttstyre, NTNU

Haugen, Marit: Medlem i det Scientific committee for planlegging av 5th Nordic Conference for Rural Research

6. Arrangering av kurs og konferanser

Bjørkhaug, Hilde: Åpen workshop Space, land and society: challenges and opportunities for production and innovation in agriculture based value chains – AGRISPACE. Innsbruck, Østerrike, 31.05.17

Forbord, Magnar: Arrangering av oppstartskonferanse Landfrag-prosjektet, Scandic Hell Hotell, Stjørdal, 07.-08.06.17

Haugen, Marit S. og Mariann Villa: Lansering av boka «Lokalsamfunn», Trondheim, 23.01.17

Rønningen, Katrina: Arrangering av oppstartskonferanse forskningsprosjektet «Beiteressurs, rovdyr og lokalsamfunn». Kringler Gård, Maura, 29.-30.08.2017

Stræte, Egil Petter: Studietur til Sveits med landbrukspolitisk seminar. Gruppe fra Kompetent bonde. 03.-05.10.17

Villa, Mariann: Norsk senter for bygdeforskning, Institutt for lærerutdanning NTNU, Nordlandsforskning, Nord Universitet, Norsk institutt for by- og regionforskning, Institute of Philosophy and Sociology, University of Latvia

«Small communities and the future of local schools». Litteraturhuset Oslo, 02.-03.02.17

7. Annet

Almås, Reidar: Debattleiar på temadag om næringsutvikling i skog og utmark. Øyadagene. Øya vidaregåande skole, 22.09.17

Juryleiar for kåringa av «Landbrukets 100 mektigste». Nationen og Bondebladet. 16.12.17

Referee Journal of Rural Studies

Bjørkhaug, Hilde: Medlem av Editorial Board Journal of Rural Studies. Referee Journal of Rural Studies, International Journal of Sociology of agriculture and food (IJSAF)

Forbord, Magnar: Referee Annals of Tourism Research og Tourism Management

Frisvoll, Svein: Fagfellevurderer for Annals of Tourism Research

Haugen, Marit S.: Referee Nordic Journal of Working Life Studies

Vurdering av forsker I kompetanse- NTNU Samfunnsforskning

Rønningen, Katrina: Referee Journal of Rural Studies, Land Use Policy, Kart og Plan

Stræte, Egil Petter: Introduksjon om kompetansebehov og gruppeledelse ved
prosjektverksted Grønn forskning. Stjørdal, 08.03.17

Styrets beretning

Stiftelsen Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning er et selvstendig forskningsinstitutt lokalisert ved NTNU på Campus Dragvoll i Trondheim. Ruralis har som visjon å være den fremste tilbyderen av frisk kunnskap om samspillet mellom mennesker, steder, verdier og ressurser. Samfunnsoppdraget vårt skal nås ved at vi gjennom fremragende samfunnsvitenskapelig forskning og forskningsbasert utviklings- og innovasjonsarbeid gir ny og nyttig kunnskap og idéer for allmenheten, privat næringsliv, offentlig virksomhet og FoU-sektoren. Målet er å bidra til å skape sosiokulturell, økonomisk og økologisk bærekraftig utvikling i bygdene og mellom bygd og by. All vår forsknings- og utadrettete aktivitet bygger på instituttets verdier; pålitelig, uavhengig, samhandlende, nysgjerrig og ambisiøs.

«Strategiplan 2014-2020»

Stiftelsens hovedmål er å drive relevant forskning av høy kvalitet, være et nasjonalt og internasjonalt knutepunkt for rurale studier, drive relevant forskningsformidling, være en attraktiv samarbeidspartner, ha en profesjonell organisasjon, motiverte og kompetente medarbeidere samt sikre en robust økonomi. Forskningsstrategiene er å videreutvikle vår posisjon som et internasjonalt ledende forskningsmiljø på empirinær forskning innenfor rurale studier, spesielt på områdene:

1. **Lokalsamfunn**, bygdeliv, livskvalitet, helse og kultur
2. **Ressursforvaltning**, miljø, landskap og utmark
3. **Næringsutvikling**, landbruk, havbruk, foretaksøkonomi og verdikjeden for mat
4. **Kommunal- og regionalutvikling**, samhandling bygder og byer, sentrum og periferi

Stiftelsen har også strategier for å styrke posisjonen på utrednings- og evalueringsoppdrag, formidling av forskningsresultater og brukervedvirkning, internasjonalisering, akkvisisjon, prosjektstyring og videreutvikling av instituttets alliansestrategi. Stiftelsen har en klar strategi om vekst i forsknings- og utredningsarbeid, og en konkret målsetning om å ha minimum 30 vitenskapelig ansatte innen 2020. Styret initierte i desember 2017 en ny strategirevisjon som gjennomføres i 2018 for en ny strategiperiode 2019-2023.

Fra Bygdeforskning til Ruralis

Stiftelsen endra navn fra «Stiftelsen norsk senter for bygdeforskning» til «Stiftelsen Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning» fra 9. november 2017. Navneendringen gjenspeiler at vi siden opprettelsen i 1982 har gått fra å fokusere på bygdesosiologi alene

til å bli et tverrfaglig forsknings-institutt, som ser på et vidt spekter som berører det rurale. Vår forskning har altså i dag et bredere fokus enn det mange opplever ordet bygdeforskning favner. Vi har forskere med bakgrunn i sosiologi, statsvitenskap, geografi, landbruks- og bedriftsøkonomi, sosialantropologi, helsefag – alle med rural spisskompetanse.

Ressursene, som skal danne grunnlaget for vår velferd etter oljealderen, finnes i stor grad i det rurale. Vi tror det er et stort uforløst potensiale i distrikts-Norge, som vi ønsker å bidra til å realisere gjennom økt kunnskap om det rurale. Ved å endre navn ønsker vi også å nå nye brukere med vår kunnskap og tilknytte oss nye samarbeidspartnere i framtidige forskningsprosjekter. I en tid med økt internasjonalisering av finansieringen av norsk forskning, har vi også behov for et navn som fungerer godt internasjonalt, og som er det samme både på norsk og engelsk.

Ruralis – et forskningsinstitutt i vekst og utvikling

Ruralis er et relativt lite, men spesialisert forskningsinstitutt, og vi er i nedre skala av det som er minimumskravene for å tildeles basisfinansiering fra Landbruks- og matdepartementet via Forskningsrådet. Spesielt utfordrende har kravet om minimum 20 vitenskapelige årsverk og minimum 25% andel nasjonale oppdragsinntekter vært for instituttet. For de øvrige kravene har Ruralis alltid vært godt mål oppfylgende, andel bidragsforskning fra Forskningsrådet/EU og publiseringskravet. Forskningsinstituttets bidragsinntekter (f.eks. fra Forskningsrådet og EU) må utgjøre minst 10 prosent av de totale FoU-inntektene. For Ruralis er disse inntektene 55% av totalen i 2017.

Minimumskrav for vitenskapelig publisering målt i publiseringspoeng pr. faglige årsverk, skal utgjøre minst 1/3 av gjennomsnittet for instituttets arena. Ruralis har over en årrekke vært best på primærnæringsarenaen, og et av de beste av alle forskningsinstitutter i Norge.

Det er siden 2014 arbeidet målrettet med en vekststrategi for å bygge kunnskap og nye prosjekter både i dybde og bredde, ha fokus på en helhetlig verdikjede av kunnskapsproduksjon på tvers av forskning, utvikling og innovasjon, og arbeide målrettet for å ha nærmere samarbeid med offentlige og private organisasjoner for å øke brukervedvirkningen i prosjektene. Ved utgangen av 2017 kan vi konstatere en vekst i antall vitenskapelige årsverk fra 18,1 i 2013 til 24,3 i 2017, en vekst på 33% i perioden. Vi er også svært tilfreds med at andel nasjonale oppdragsinntekter i 2017 er 27,2% der minimumskravet er 25%.

I 2017 innfris alle Forskningsrådets minstekrav på størrelse, publisering og inntekter for å tilfredsstillende basisfinansieringsordningen.

Distriktskontor i Oslo etablert

1. august 2017 etablerte vi et distriktskontor i Karl Johansgt. 41A i Oslo. Dette for å styrke relasjonene og kontakten med de nasjonale organisasjonene og myndighetene med tilhold i hovedstaden. Hensikten er primært å styrke brukermedvirkningen i nye forsknings- og utredningsprosjekter ytterligere, og øke andelen nasjonale oppdragsinntekter. Men også for å ha mulighet til å rekruttere spisskompetanse både i Trondheim og Oslo innen forskning og utredning.

Gode akkvisisjonsresultater – nye spennende prosjekter

Omlag 80 prosent av inntektene til Ruralis i 2017 er oppnådd i sterk konkurranse gjennom utlysninger fra Forskningsrådet, Horisont 2020 og andre. Det krever høyt faglig nivå, relevante problemstillinger og stor arbeidsinnsats for å skaffe nye prosjekter. Ruralis har over tid klart seg meget bra i denne konkurransen. Ruralis fikk tilslag på 13 nye større og mindre forsknings- og utredningsprosjekter i 2017 som i alt medfører ca 11,6 millioner kroner netto til senterets egen forskning over de neste fire år. Tilslagsprosenten er på 29% av antall søknader Ruralis har ledet eller deltatt i.

Ruralis har satset målrettet på å oppnå deltakelse i forskningsprosjekter i Horisont 2020. I 2017 søkte vi som koordinator for prosjektet SFINCS som fikk reserveplass (2. plass). Det ga god erfaring og læring for de forskerne som deltok og innen administrative rutiner. Vi fikk tilslag som partner på prosjektet LIAISON, og vi deltar nå i fire Horisont 2020 forskningsprosjekter:

SALSA: (Small farms, small food businesses and sustainable food security). Om små gårdsbruk sine bidrag til verdens ernærings- og matsikkerhet. Oppstart 2016.

PLAID: (Peer-to-Peer Learning: Accessing innovation through demonstration). Prosjektet skal tilgjengeliggjøre beste praksis og innovative løsninger på den enkelte gård i EU28, Sveits og Norge ved å utvikle et «virtuelt» (on-line) system for demonstrasjon og kunnskapsoverføring. Oppstart 2017.

AGRILINK: (Agricultural knowledge. Linking farmers, advisors and researchers to boost innovation). Om å koble bønder, rådgivere og forskere for å forsterke innovasjonen gjennom bedre rådgiving og beslutningsstøtte til bønder. Oppstart 2017.

LIAISON: (Better Rural Innovation: Linking Actors, Instruments and Policies through Networks) Prosjektet skal optimere interaktive innovasjonprosjekttilnærminger for å speede opp innovasjon i landbruk, skogbruk og rurale områder. Oppstart i 2018.

Strategiske instituttsatsinger

Inntil 30% av basisfinansieringen skal brukes til strategisk instituttsatsing (SIS). Instituttet har i 2017 tre strategiske instituttsatsinger for å ytterligere forbedre instituttets vitenskapelige kvalitet gjennom å bygge relevant forskerkompetanse, styrke vår internasjonale konkurransekraft og relevans, bli en mer attraktiv samarbeidspartner nasjonalt og internasjonalt, utvikle og formidle relevant kunnskap for våre oppdragsgivere og lettere nå våre strategiske mål innen 2020. De tre hovedprosjektene er:

***Rurale lokalsamfunn: mellom livskraft og utarming (RURSAM).** Prosjektets hovedmål er å generere kunnskap som kan bidra til å styrke rurale lokalsamfunn.*

***Utmarka mellom primærproduksjon, ressurs for utvikling og miljøgode.** Prosjektets hovedmål er å avdekke utfordringer knyttet til endret bruk og utnyttelse av utmarksressurser og å utvikle forskningsbaserte råd og anbefalinger for utmarksforvaltningen.*

***Landbruk og bønder i endring – mellom økonomi, politiske skift og grønne trender.** Prosjektets hovedmål er å undersøke, analysere og forklare sammenhengene mellom faktorer som får avgjørende betydning for beslutningene som tas på bruksnivå, og dermed for utviklingen i norsk landbruk både på kort og lang sikt.*

Samarbeid med brukere og forskningsmiljøer

Ruralis har et omfattende samarbeid med andre forskningsmiljø og brukere av forskning. Samarbeidsformene varierer fra formaliserte avtaler med institusjoner og prosjektpartnere til uformelt samarbeid i form av referansegrupper, fellesarrangement, dialogmøter mv. Også internasjonalt er det et utstrakt samarbeid både uformelt og formelt i og utenfor prosjekter.

Ruralis har to viktige strategiske partnerskap. Det ene er samarbeidet med NTNU, og det andre er samarbeidet med primærnæringsinstituttene NIBIO, NOFIMA og Veterinærinstituttet.

Det strategiske samarbeidet med NTNU omfatter et bredt faglig samarbeid, utveksling av vitenskapelig ansatte, rekruttering av forskere via doktorgradsutdanningen og veiledning av masterstudenter, bruk og tilgang til lokaler og infrastruktur, samt gjensidig informasjonsutveksling på alle nivå i organisasjonene. I 2017 hadde fire bygdeforskere bistillinger ved NTNU, og en ansatt ved NTNU hadde bistilling ved Ruralis.

Instituttets direktør ble i 2017 utnevnt til å delta i programstyret for forskningsprogrammet BIONÆR i Forskningsrådet.

Publisering og formidling

I et **forskningsinstitutt** er det alltid en balansegang mellom stor vitenskapelig publisering og populærvitenskapelig formidling. 2017 ble et godt publiseringsår for Ruralis med bla. 17 vitenskapelige artikler, 3 kapitler i vitenskapelige antologier, alle i internasjonale bøker gitt ut på internasjonale forlag. Ruralis publiserte også 18 brukerrettede forskningsrapporter på norsk, inkludert de som er utgitt i ekstern serie.

Formidling via sosiale medier blir stadig viktigere. Ruralis lanserte derfor hjemmeside på ny plattform og nye profiler på Facebook og Twitter som en del av navnebyttet. Instituttet har installert SuperOffice CRM for å videreutvikle en kontaktdatabase som basis for en bedre og mer målrettet forskningsformidling. Videre har Ruralis et opplegg for egne prosjektnettsider, som skal gjøre informasjon fra prosjektene lettere tilgjengelig for interesserte. Ruralis er medlem av www.forskning.no for ytterligere å styrke omfanget og kvaliteten på forskningsformidlingen. I 2017 ble det engasjert en informasjonskonsulent i 50% stilling for å styrke hyppigheten av nyheter fra Ruralis etter navnelanseringen.

Forskerne ved Ruralis bidrar også med annen faglig virksomhet i form av gjesteforelesninger i nasjonale og internasjonale fôra, biveiledning og sensorarbeid for universiteter og høyskoler, fagfellevurderinger for vitenskapelige tidsskrifter og som medlemmer i ulike vurderingskomiteer.

Internasjonalt arbeid

Ruralis har som en del av sin internasjonaliseringsstrategi som mål å delta i internasjonalt finansierte prosjekter. I tillegg til å delta i COST-nettverk og nordiske nettverksprosjekt, er Ruralis med som norsk partner på prosjektet «Healthy growth: From niche to volume with integrity and trust» og de nevnte Horizon 2020-prosjektene.

Ruralis har et stort og aktivt internasjonalt nettverk av ruralforskere, blant annet fra Canada, USA, Australia, New Zealand og en rekke land i EU. Disse inngår i senterets forskningsprosjekter og utgjør en viktig ressurs for gjensidig utveksling av kompetanse. Vi har blant annet samarbeidsavtaler med professor Hugh Campbell fra The University of Otago i New Zealand, professor Mark Shucksmith, direktør ved Newcastle Institute for Social Renewal, Newcastle University, og Karlheinz Knickel ved Institute for Rural Development Research (IfLS) Frankfurt/M. Ny visiting professor i 2017 er Bruce Muirhead, professor i historie ved University of Waterloo i Ontario i Canada. Han er ekspert på nordamerikansk og europeisk handelspolitikk og avtaler knyttet til landbruket, og er visepresident for internasjonalt forskningssamarbeid ved University of Waterloo. Vi

er også i ferd med å bygge opp et nettverk i India i samarbeid med det indiske forskningssenteret Tata Institute of Social Sciences (TISS).

Ruralis deltar i flere forskjellige søknadsløp mot ulike EU-program, inkludert Horizon 2020. Videre deltar vi i referansegruppe i Forskningsrådet for EU-satsinger. Vi benytter oss aktivt av prosjektetableringsstøtteordningen (PES) som bevilges av Forskningsrådet.

Ruralis er aktiv ved internasjonale konferanser, og flere i staben har deltatt i programkomiteer og ledet sesjoner. Samtidig er også nordisk samarbeid viktig, og det er avholdt flere møter med forskere fra de nordiske landene, spesielt Sverige.

Vi regnes som en av de europeiske spydspissene innen vårt forskningsfelt, og skal i juni 2019 arrangere den europeiske ruralsosiologikonferansen (ESRS) i Trondheim. Det er i 2017 arbeidet med konkrete planer for konferansen.

Ansatte ved Ruralis

Ved utgangen av 2017 var det i alt [39 ansatte i faste og midlertidige stillinger](#) på Ruralis. Av disse er fem administrative stillinger, mens resten er vitenskapelige stillinger. De administrative stillingene utgjorde 4,8 årsverk og forskningsaktiviteten 24,3 årsverk. Av de vitenskapelige ansatte har 49 prosent doktorgrad, mens fire personer er i gang med doktorgradsutdanningen ved NTNU. I løpet av 2017 var totalt fem personer fra norske og utenlandske universiteter, høyskoler og forskningsmiljøer ansatt i bistilling ved Ruralis.

Arbeidsmiljø og likestilling

Sykefraværet var på 3,9 prosent i 2017 mot 3,8 prosent året før. Av dette var langtidsfraværet (over åtte uker) 2,0 prosent. Det har ikke vært skader eller ulykker i virksomheten i 2017. Ruralis er med i ordningen Inkluderende arbeidsliv (IA-bedrift). Ruralis driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø.

Av Ruralis sine 39 ansatte ved årsskiftet var 19 kvinner og 20 menn. Av forskerårsverkene ble 58 prosent utført av kvinner. Ledergruppen bestod av to kvinner og to menn. Blant styrets faste medlemmer ved utgangen av 2017 var 22 prosent kvinner, fra januar 2018 er andelen kvinner 33%. Ruralis har en kvinne som styreleder.

Økonomi

Omsetningen ved Ruralis var på 45,7 mill kroner i 2017. Det inkluderer 13,5 mill kroner til samarbeidspartnere. Basisbevilgningen på 8,4 mill kroner utgjorde 18 prosent av omsetningen. Basisbevilgningen og andre prosjektbevilgninger fra Norges forskningsråd utgjorde 68 prosent av omsetningen. De øvrige prosjektinntektene, 32 prosent, kom fra

næringsliv, organisasjoner og offentlig sektor i Norge og internasjonale midler. Regnskapet viser et driftsresultat på kr 615.000 og netto finansinntekter på kr 261.000. Resultat etter skatt er på kr 876.000.

Gode forutsetninger for fortsatt drift

Ruralis sin forskningskompetanse oppleves å være attraktiv både i et internasjonalt og nasjonalt perspektiv på kort og lang sikt, så vel blant brukere som i andre forskningsmiljøer. Forskerne viser god evne til å skaffe både store og små prosjekter, som både bygger på kvalitativ og kvantitativ metodikk og som innbefatter bred interdisiplinær deltakelse fra inn- og utland. Instituttets to viktige strategiske allianser med NTNU og primærnæringsinstituttene sikrer stordriftsfordeler på drift, faglig rekruttering og kompetanseutvikling. Den største risikoen er feilslått akquisisjon og/eller manglende etterspørsel i økonomisk forstand etter rural samfunnsforskning i flere år på rad.

Ruralis har etter styrets mening god forutsetning for fortsatt drift.

Styrets arbeid og sammensetning

Styret har avholdt 5 møter i 2017.

Styret har i 2017 bestått av:

Oppnevnt av Norges forskningsråd:

Riche Vestby (leder), NHO

Per Olav Skjervold, Vitenparken

Varamedlem: Gleny Foslie, Sør-Trøndelag Fylkeskommune

Oppnevnt av NTNU:

Ann-Charlott Pedersen, [Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse](#), NTNU

Johan Fredrik Rye, Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Torberg Falch, Institutt for lærerutdanning, NTNU

Varamedlemmer: Roger Sørheim, Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse, og Agnes Bolsø, Institutt for tverrfaglige kulturstudier

Oppnevnt av landbruksorganisasjoner:

John Petter Løvstad, Norsk bonde- og småbrukarlag

(Fra 1.1.18 avløst av Merete Furuberg, Norsk bonde og småbrukarlag)

Einar Frogner (nestleder), Norges Bondelag
Varamedlem: Marit Skjelstad, Norsk landbrukssamvirke

Valgt av ansatte:

Frode Flemsæter, med Maja Farstad som personlig vara
Jostein Vik, med Hilde Bjørkhaug som personlig vara

Styret takker medarbeiderne ved Ruralis for god innsats og godt utført arbeid i 2017.

Trondheim, 27. april 2018

STYRET 2018

OPPNEVNT AV NORGES FORSKNINGSRÅD:

RICHE VESTBY
(leder)
NHO

PER OLAV SKJERVOLD
Vitenparken

OPPNEVNT AV NTNU:

JOHAN FREDRIK RYE
Institutt for sosiologi
og statsvitenskap

ANN-CHARLOTT
PEDERSEN
Institutt for industriell
økonomi og
teknologiledelse

TORBERG FALCH
Institutt for
lærerutdanning

OPPNEVNT AV LANDBRUKSORGANISASJONER:

ANN MERETE FURUBERG
Norsk Bonde- og
Småbrukarlag

EINAR FROGNER
(nestleder)
Norges Bondelag

VALGT AV ANSATTE:

HILDE BJØRKHAUG
(fra 1.5.2018)

FRODE FLEMSÆTER

JOSTEIN VIK
(til 1.5.2018)

Regnskap

1. Resultatregnskap og balanse

Regnskap

DRIFTSINNEKTER	2017	2016
Basisbevilgning 1)	8 444 000	8 333 000
Stim-EU midler	300 000	0
Prosjektinntekter	36 839 887	34 824 082
Andre inntekter 2)	168 000	286 216
SUM DRIFTSINNEKTER	45 751 887	43 443 298
DRIFTSKOSTNADER		
Personalkostnader 3)	23 634 005	21 851 853
Direkte utgifter prosjekt 4)	2 710 460	4 218 059
Drift administrasjon	5 082 695	4 843 782
Ordinære avskrivninger	254 158	362 052
Tilskudd samarbeidspartnere	13 455 703	10 475 574
SUM DRIFTSKOSTNADER	45 137 021	41 751 320
DRIFTSRESULTAT	614 866	1 691 978
FINANSINNEKTER/-KOSTNADER		
Renteinntekter	262 749	283 069
Rentekostnader	1 523	631
RESULTAT AV FINANSPOSTER	261 226	282 438
ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	876 092	1 974 416

Skattekostnad 6)	0	22 123
ÅRETS RESULTAT	876 092	1 952 293
OVERFØRINGER		
Overført fra/ avsatt til annen egenkapital	876 092	1 952 293
SUM OVERFØRINGER	876 092	1 952 293

Balanse

EIENDELER	31.12.2017	31.12.2016
ANLEGGSMIDLER		
Bedriftshytte	2 296 897	2 296 897
Utstyr og inventar	440 468	594 006
Inventar bedriftshytte		0
SUM ANLEGGSMIDLER	2 737 365	2 890 903
OMLØPSMIDLER		
Kundefordringer	2 623 825	1 815 349
Prosjektbevilgninger ikke utfakturert	6 400 250	2 865 535
Andre kortsiktige fordringer	198 379	325 963
Aksje i Oi! Trøndersk mat og drikke AS	6 075	6 075
SUM FORDRINGER	9 228 529	5 012 922
Kontanter og bank 9)	18 411 515	27 158 375
SUM OMLØPSMIDLER	27 640 044	32 171 297
SUM EIENDELER	30 377 409	35 062 200

EGENKAPITAL OG GJELD		
EGENKAPITAL 10)		
Grunnfond	200 000	200 000
Annen egenkapital	11 349 249	10 473 158
Kompetansefond	1 000 000	1 000 000
SUM EGENKAPITAL	12 549 249	11 673 158
GJELD		
Leverandørgjeld	2 403 038	6 125 047
Skyldig skattetrekk, arb.giv.avg., feriepenger, foreningskontingent	3 942 005	3 984 390
Avsetning inntjeningsfri forskningsledelse	738 505	693 895
Betalbar skatt 6)	0	22 123
Prosjektbevilgninger overført til neste år	9 757 250	12 168 057
Annen kortsiktig gjeld	987 362	395 530
SUM KORTSIKTIG GJELD	17 828 160	23 389 042
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	30 377 409	35 062 200

2. Utdrag fra årsregnskap og noter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og anbefalinger til god regnskapsskikk.

Skatter

Skatteetaten vedtok i 2010 at Ruralis driver skattepliktig virksomhet, og skatt ble derfor beregnet og avsatt i regnskapet fra og med 2010.

I henhold til forlik med Skatteetaten inngått i 2015, har stiftelsen nå delt skatteplikt.

Det betyr at inntekter fra prosjekter som er vurdert å være skattepliktige tas til skattemessig inntekt. Øvrige inntekter er skattefrie.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter betalbar skatt og endring i utsatt skatt vedrørende den skattepliktige delen av virksomheten.

Endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel reflekterer de fremtidige betalbare skatter som oppstår som følge av årets aktiviteter. Utsatt skatt er den skatten som påhviler det akkumulerte resultatet, men som kommer til betaling i senere perioder. Det er beregnet utsatt skatt/utsatt skattefordel av netto positive midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier, som er beregnet å gjelde den skattepliktige delen av virksomheten.

Klassifisering av poster i regnskapet

Eiendeler som ikke er bestemt for varig eie eller bruk, er klassifisert som omløpsmidler. Gjeld som forfaller innen ett år etter balansetidspunktet, er klassifisert som kortsiktig gjeld. Ruralis har ingen langsiktig gjeld.

Vurderingsprinsipper

Omløpsmidler er verdsatt til laveste av historisk kost og virkelig verdi, tilsvarende vurderingsprinsipp er også benyttet for kortsiktig gjeld.

Inntektsføring

Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. Tilskudd inntektsføres i den periode kostnadene de er ment å dekke, påløper.

Ikke-avsluttede prosjekter

For prosjekter som ikke er avsluttet ved årsskiftet, er det foretatt en konkret vurdering av framdrift, påløpte kostnader, forskuddsbetalinger og resterende arbeid. Forskuddsbetalte prosjektbevilgninger (arbeid ikke utført) er oppført som kortsiktig gjeld i balansen. Utført, ikke fakturert arbeid er inkludert i omløpsmidler under Prosjektbevilgninger ikke utfakturert og Kundefordringer.

Pensjonskostnader – oppdatert

Ruralis har innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte gjennom forsikringsselskap. Ordningen omfatter pr. 31.12.17 i alt 33 personer. Stiftelsens pensjonsordning tilfredsstillende loven om obligatorisk tjenestepensjon.

Pensjonspremien utgjorde i 2017 kr 1 874 743 inkl. omkostninger. De ansatte trekkes 2 % i lønn som går til dekning av en del av pensjonskostnadene. Dette utgjorde kr 352 020 i 2017. Innskuddsfond utgjorde pr. 31.12.17 kr. 5 358 353.

I forbindelse med overgang til ny pensjonsordning ble det i 2017 betalt kr 448 423 kr i ekstrapensjonsordning til ansatte.

Avtalefestet pensjon

Ruralis har AFP for sine ansatte. Premien for 2017 utgjorde kr 299 984. Det betales også premie til Sluttvederlagsordningen. Kostnadene er inkludert i personalkostnader.

Note 1 Basisbevilgning – oppdatert

Basisbevilgningen er på kr 8 444 000.

Note 2 Andre inntekter

Denne posten består hovedsakelig av diverse honorarer (bl.a. for foredrag), påmeldingsavgifter konferanse, rapportsalg, refusjon av reiseoppgjør og inntekt fra utleie av bedriftshytte til ansatte.

Note 3 Personalkostnader, antall ansatte, godtgjørelser

	2017	2016
Lønninger	18 262 648	16 901 219
Folketrygdavgift	2 871 878	2 406 668
Pensjonskostnader* inkl. AFP	2 271 130	2 235 165
Personal- og gruppelivsforsikring	157 356	180 731
Avsetning/uttak inntjeningsfri	44 610	116 182
Andre personalytelser	3 196	4 392
Sum personalkostnader	23 634 005	21 851 853
Bruk av premiefond Storebrand	0	0
Bokført personalkostnad	23 634 005	21 851 853

Se noteopplysninger; Pensjonskostnader

Antall ansatte i løpet av året (inkl. bistillinger): 39

Dette tilsvarer 29,1 årsverk

Ytelser til ledende personer

	Direktør	Styret
Lønn	910 761	206 007
Pensjonspremie	131 337	
Andre ytelser	9 461	

Revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2017 utgjør kr 150.325, derav er kr 103.300 ordinært revisjonshonorar og kr 47.025 for annen bistand. Alle beløp eks mva

Note 4 Direkte utgifter prosjekt

Denne posten består av drift og reiser som er påløpt på prosjektene.

Note 6 Skatter

Ruralis (tidl. Bygdeforskning) har iht. forlik med Skatteetaten i 2015, delt skatteplikt. Det betyr at inntekter fra prosjekter som er vurdert å være skattepliktige, tas til skattemessig inntekt. Øvrige inntekter er skattefrie.

Skatter kostnadsføres når de påløper, det vil si at skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattepliktige inntekt) og endring i netto utsatt skatt/utsatt skattefordel.

Note 9 Kontanter og bank

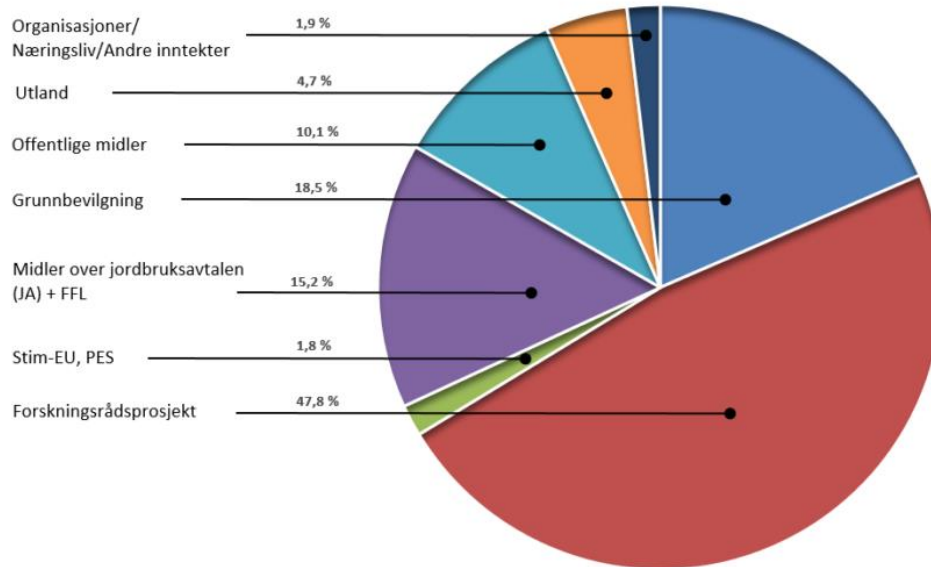
Herav på bunden bankkonto for skattetrekk kr. 1 014 402

Note 10 Egenkapital

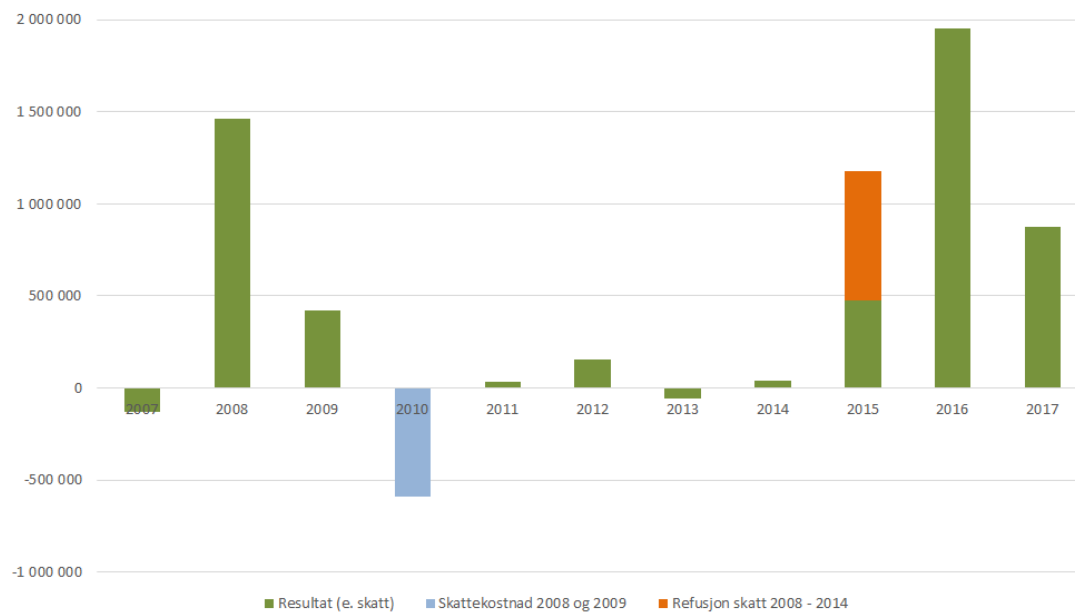
	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	
		Grunnfond	Annent EK
Egenkapital pr. 31.12.16	200 000	10 473 158	1 000 000
Årets resultat		876 092	
Egenkapital pr. 31.12.17	200 000	11 349 250	1 000 000

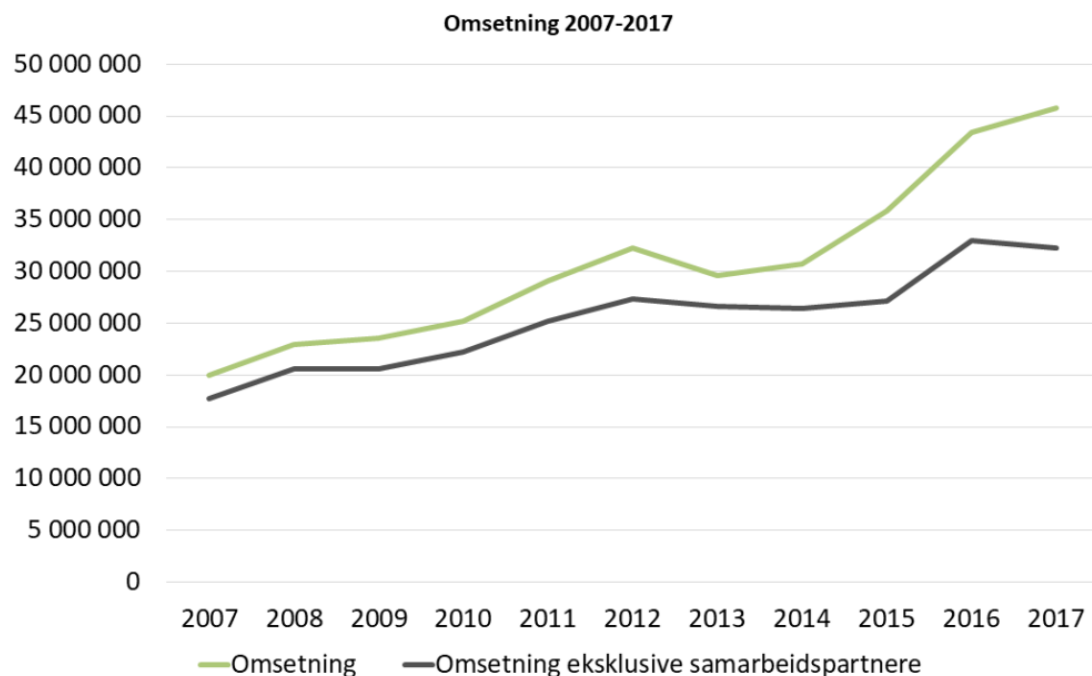
3. Nøkkeltall

Finansieringskilder 2017

Resultat 2007-2017

NØKKELTALL 2017		
	2016	2017
Artikler i vitenskapelige tidsskrift med referee	10	17
Fagbøker, lærebøker og andre selvstendige utgivelser	2	1
Kapitler/artikler i vitensk. bøker	14	2
Rapporter i egen serie	9	19
Foredrag/fremleggelse av paper	43	36
Populærvitenskapelige foredrag og artikler i fagtidsskrift/konferanserapporter	143	127
Ledere, kronikker, kommentarer, anmeldelser	24	20
Masteroppgaver fra studenter med tilknytning til Ruralis	2	4
Årsverk totalt	26,8	28,8
Forskerårsverk	22	24

Ansatte

Ledelse

Harald A. Lein
Direktør

Anne Margrethe (Maggi) Brigham
Seniorforsker/forskningsleder (fra 1.9.17)

Svein Frisvoll
Seniorforsker/forskningsleder

Katrina Rønningen
Seniorforsker/forskningsleder (til 1.6.17)

Linn Heidi Vinje
Kontorleder

Ansatte

Reidar Almås
Seniorforsker

Henrik Eli Almaas
Forskningsassistent (fra 1.7.17)

Hilde Bjørkhaug
Seniorforsker

Liv Bjørnaas
Førstekonsulent

Jostein Brobakk
Stipendiat/forsker

Rob J.F. Burton (Fischer)
Seniorforsker

Maja Farstad
Seniorforsker

Frode Flemsæter
Seniorforsker

Gro Follo
Seniorforsker

Magnar Forbord
Seniorforsker

Borgny Kjølstad Grande
Prosjektmedarbeider
Landbruk21 Trøndelag

Lillian Hansen
Stipendiat/forsker

Marit S. Haugen
Seniorforsker

Reidun Heggem
Seniorforsker (til 1.5.17)

Renate Marie Butli Hårstad
Forskningsassistent

Fredrik Kampevoll

Forskningsassistent/informasjonskonsulent
(fra 18.10.17)

Gunn-Turid Kvam

Seniorforsker

Odd Roger K. Langørgen

IT/Informasjonskonsulent

Brit Logstein

Stipendiat/forsker

Maria Luces

Prosjektleder Landbruk21 Trøndelag

Pia Piroshka Otte

Seniorforsker

Rita Moseng Sivertsvik

Forskningsassistent

Egil Petter Stræte

Seniorforsker

Tamila Thomassen

Konsulent

Jostein Vik

Seniorforsker

Mariann Villa

Seniorforsker (bistilling til 1.12.17)

Heidi Vinge

Stipendiat/forsker

Alexander Zahl-Thanem

Forsker

Ruralis Utredning (avdeling Oslo)

Bjørn Eidem

Prosjektleder

Per Christian Rålm

Prosjektleder

Bistillinger

Arild Blekesaune

Seniorrådgiver

Hugh Campbell

Gjesteprofessor

Karlheinz Knickel

Gjesteprofessor

Bruce Muirhead

Gjesteprofessor

Mark Shucksmith

Gjesteprofessor

Fullbright stipendiat

Matthew Hoffman

Masterstudenter

Henrik Eli Almaas

Masterstudent

Åslaug Bjerke

Masterstudent

Rebekka L.A. Fretheim

Masterstudent

Kine Ariela Hemli

Masterstudent

Fredrik Kampevoll

Masterstudent

Johanna Marie O. Lien

Masterstudent

Maria B. Underdal

Masterstudent